

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva 22./II. Del.
zbornica. — Pošt. predal:
375. — Tel. št. 35-29. —
Pošt. ček. rač. št. 17.548.
— NAROČNINA: Za
nečlane 3 din mesečno.
LIST IZHAJA
V SAKO SOBOTO

LETO III.

LJUBLJANA, SOBOTA, 23. SEPTEMBRA 1939.

ŠTEV. 39.

Krah internacionalizma

Mi stalno poudarjamo, da je marksizem za naš delavski stan in celokupni slovenski narod škodljiv zaradi tega, ker je brezdomovinski in oddvaja delavstvo od narodne celote. Čim več so narodi imeli opravka z marksizmom, tem slabše so njihovekušnje.

Marksizem je internacionalen v svoji osnovi, saj je že Marks zapisal znano krilatico: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Marksisti to krilatico stalno ponavljajo in prežvekujejo, pri tem pa se ne zavedajo, da je internacionalizem nekaj nenaravnega in zaradi tega nekaj, kar v resnici obstojati ne more.

V dobi miru med narodi kajpada vsak lahko skuša dokazovati upravičenost teorije internacionalizma. Teorija ima pa smisel le tedaj, če je tudi v praksi izvedljiva. Marksistični internacionalizem je vedno, kadar bi v praksi moral dokazati svojo upravičenost, doživel polom. Vsa zgodovina marksizma to jasno dokazuje.

Prva internacionala, ki je bila osnovana leta 1864, je doživela že leta 1871 svoj polom, to pa ravno vsled svojega internacionalizma. Pruske čete v nemško-francoski vojni leta 1870—1871 so se prav gotovo rekrutirale tudi iz industrijskih proletarcev, katerim je takratna prva internacionala pridigovala svoj internacionalizem, ali so kljub temu pomagali uničiti pariško komuno, katere padeč je imel za posledico tudi razpad prve internacionala.

Usoda druge internacionala je bila še bolj tragična. To pa zaradi tega, ker je imela priložnost pridigovati svoj internacionalizem od leta 1889 do 1914. Za svoj razmeroma dolgi obstoj se ima zahvaliti le dejstvu, da toliko časa ni bilo vojne. Ko pa je leta 1914 izbruhnil svetovni požar, se je ponovno izkazalo, da je vsa marksistična teorija o internacionalizmu prazna beseda brez sleherne vsebine. Nemški socialisti so leta 1914. javno zažgali svoje rdeče zastave in šli v boj za svojo domovino, kakor tudi socialisti vseh ostalih narodov, katerih zastopniki so v raznih parlamentih vsi glasovali za vojno in vojne kredite. Edino izjemo sta tvorila le socialistična poslanca v srbskem parlamentu, ki sta glasovala proti vojni. Vendar njihovo glasovanje ni nihče resno vzel in sta to prav lahko storila, ker sta itak vedela, da ostaneta v manjšini. Z izbruhom svetovne vojne leta 1914 je torej druga internacionala kot živo telo nehala obstojati in se njen poizkus ponovnega poživljenja po svetovni vojni ne more vzeti kot resnično življenje. Tega mnenja so bili tudi ruski boljševiki, ki so radi nezvestobe do internacionalizma nazvali socialne demokrate »social-patriote«. Seveda se Leninu ni sanjalo, da bo njegovo tretjo internacionalo doletela ista usoda.

Dosledno marksističnemu nauku so komunisti zastopali za slučaj vojnih zapletljajev stališče, da morajo komunisti vedno žeteli in tudi aktivno sodelovati na porazu svoje lastne domovine ter na njem ustvarjati predpogoje za socialno revolucijo. Do leta 1939 so komunisti to teorijo venomer pridigovali in zagovarjali ter dokazovali možnost njene izvedbe tudi v praksi. Toda v zadnjih 4 tednih je praksa pokazala, da mora internacionalizem tretje internacionala iti po isti poti, kamor sta šli prvi dve.

Kakor smo že rekli, bi morali vsi komunisti delovati na porazu svoje domovine. Francoski komunisti bi to radi napravili, vendar jim državna oblast onemogočuje njihova protinarodna stremeljenja. Pri nemških komunistih je v sedanjih vojni stvar popolnoma drugačna in ne smejo po nalogu kominterne delovati na porazu narodno-socialistične Nemčije, ker je ta sklenila pogodbo s sovjetsko Rusijo. V tem primeru je polom internacionalizma še bolj jasn in sedaj opozicionalec tretje internacionala Lav Trocki tretji internacionali upravičeno predbaciva, da je šla po isti poti, kakor druga internacionala, torej izdala internacionalizem in so nemški komunisti sedaj postali nekakšni — rekli bi — »komunal-patrioti« kot nova izdaja »social-patriotov«.

Po začrtani poti

(K zasedanju glavnega odbora Jugorasa)

V dneh 16., 17. in 18. septembra se je v Beogradu vršila sej glavnega odbora Jugoslovanske delavske zveze (Jugorasa). Centralo ZZZD so na tej seji zastopali tov. predsednik France Preželj, Gasar Albin in urednik Križman Andrej. Člani glavnega odbora so polnoštevilno iz vseh banovin prispeli na to sejo, da premotrijo novo nastali položaj v državi ter z ozirom na interese delavstva zavzamejo potrebno stališče, da tako zavarujejo te interese in prestiž naše nacionalne skupne delavske organizacije. Istočasno so s podrobnim pretresom položaja dali izvršnemu odboru potrebna navodila za nemošteno delo v bližnji bodočnosti.

POROČILO PREDSEDNIKA TOV. DRAGIŠE CVETKOVIČA

Zasedanju glavnega odbora je prvi dan predsedoval predsednik organizacije tov. Dragiša Cvetković, predsednik ministerskega sveta Jugoslavije. Tovariš predsednik Dragiša Cvetković je orisal zbranim funkcionarjem trenuten položaj organizacije same in orisal perspektive za bližnjo bodočnost. Tu je treba poudariti, da je bil naš pogled, kakor smo ga naznačili v zadnji številki »Slovenskega delavca« v »Neupravičeno veselje« 100% pravičen. Upi nasprotnikov, da bi iz spremenjenega političnega položaja v notranjosti države smeli računati na kake posebne koristi za svoje smeri, so popolnoma pogrešeni. Nasprotno, se je utrdila smer nacionalnih pokretov ta-

ko, kakr smo jo mi predvidevali in jo napovedovali že letos v mesecu februarju. Proti marksističnim in z marksizmom povezanim internacionalnim pokretom vstajajo s čim dalje večjo doslednostjo ni jasnostjo našim notranjim razmeram odgovarjajoči narodno delavski strokovni pokreti. Zveza združenih delavcev z Jugorasom predvideva sodelovanje s »Hrvatsko delavsko zvezo« (HRS) in hoče tudi praktično razmejiti vplivni delokrog teh nacionalnih pokretov.

Demokratizacija delavskega gibanja ne bo šla v tej smeri, kakor si jo zamišlja laži-demoratski marksizem, ampak v smeri nacionalnih pokretov in njihovih programov.

V smislu gorenjih navedb bodo urejene tudi naše delavske ustanove, samo morda še z bolj doslednim poudarkom.

Po danem poročilu tov. predsednika Dragiša Cvetkovića je glavni odbor prešel k volitvam novega podpredsednika Jugorasa in je bil v tajnem glasovanju izvoljen na to mesto tovariš Ljubomir Mitić, poznan strokovničar in dosleden borec za delavske pravice. Z njegovo izvolitvijo za predsednikovega namestnika je v Jugorasu brezdvomno narejen važen korak za notranjo utrditev in za živo razgibanost organizacije ter se bo to brezdvomno v kratkem tudi na terenu pokazalo. Jugoras iz zunanega razmaha in pridobivanja s tem momentom pristopa k notranji konsolidaciji in učvrstitvi svojega strokovnega gibanja.

SOGLASJE ZA BODOČNOST

Naslednja dneva zasedanja glavnega odbora sta bila posvečena podrobnemu razmotrivanju organizacijskih zadev zveze ter ukrepom, ki so potrebni za njen razmah. Delegati so pri obširnem dnevnem redu, ki je imel 28 točk, vztrajali brezizjemo vsi do zadnjega do konca ter vse točke do podrobnosti pretresali. Napravili so praktične zključke in izvršnemu odboru dali potrebna navodila.

Zveza združenih delavcev je po svojih delegatih vredno zastopala našo organizacijo in k stvarnemu programu načrtnega dela Jugorasa za bodočnost dala mnogo zdrave pobude.

Po končanem pretresanju dnevnega reda zasedanja je glavni odbor soglasno sprejel posebno resolucijo, iz katere je razvidna smer organizacije v bodočnosti. To resolucijo je dnevno časopisje delno že prineslo. Za naše članstvo in naše čitatelje jo prinašamo tudi mi.

Zasedanje glavnega odbora Jugorasa je bilo z resolucijo zaključeno. Delegati zveze pa so se nato razšli v svoje banovine, da tam v tesni povezanosti z izvršnim odborom ter predsedstvom organizacije praktično izvedejo v življenje važne ukrepe, ki jih je zasedanje soglasno sprejelo. Prepričani smo, da bodo naše vrste, pa tudi naši nasprotniki kaj kmalu občutili, da ti ukrepi prinašajo za nas in zanje novo dobo.

Resolucija glavnega odbora Jugorasa

Ustanovitev socialnega instituta in novelizacije vseh zakonov, ki se nanašajo na delavsko zaščitno in socialno zakonodajo.

Glavni odbor Jugoslovanske delavske zveze — Jugoras, je na svoji plenarni seji, ki je bila dne 16. in 17. t. m. v Beogradu, obravnaval dosedanje delo svojih organizacij, kakor tudi položaj, katerega povzročajo današnje razmere in je po določitvi smernice za bodoče delo napravil sledeče sklepe:

1. Trud, ki je bil vložen za ustvaritev narodne delavske organizacije Jugorasa, je rodil do sedaj najboljše uspehe in opravičil vsa pričakovanja ustanoviteljev pokreta. Rezultati zadnjih volitev zaupnikov so še enkrat jasno dokazali, da se delavske množice naše države zavedajo, da morejo zboljšanje svojega gospodarskega, socialnega in kulturnega stremeljenja pričakovati samo od močnih strokovnih organizacij, ki so osnovane na bazi narodnostnih razmer in potreb. Zaradi tega se morajo naporu za zbiranje delavskih množic v narodne delavske strokovne organizacije v bodoče še potrojiti.

Lav Trocki sicer lahko danes dokazuje, da bo njegova četrta internacionala bolj »kunština« od prvih treh. Mi pa smo prepričani, da bo njegova internacionala, ki je mrtvo rojeno dete, usoda prvih treh delila ne samo radi tega, ker ji ne bo treba umreti naravne smrti vsled poloma internacionalizma, temveč zaradi tega, ker še ni živela in tudi živela ne bo.

Rečemo torej lahko: Tudi tretja internacionala je umrla na isti bolezni kakor prvi dve — na brezdomovinskem in protinarodnem ter zaradi tega nenaravnem internacionalizmu. Slovenski delavci ji pa kličemo: Mirno spavaj, nikoli več na svidenje!

2. Jugoslovanska delavska zveza — Jugoras, čeprav še zelo mlada delavska organizacija, je že odbila vse poskuse, da se jo odvede na stranpota ter pridobiva za cilje in delo, ki ni v skladu z njenimi osnovnimi pravili ter njeno ideologijo in je v nasprotju s stališčem njenih odgovornih forumov.

3. Jugoslovanska delavska zveza — Jugoras ponovno poudarja, da je samostojna in politično popolnoma neodvisna nacionalna delavska stanovska organizacija ter zaradi tega kot celota ne sodeluje v politično-strankarski delavnosti. Ali ker je Jugoras danes že najmočnejša strokovna organizacija narodno zavednega delavstva, ki ne more biti brezbrizna napram splošni politični situaciji, je plenum glavnega odbora Jugorasa kot resničen tolmač razpoloženja svojega celokupnega članstva z veseljem ugotovil, da je definitivna konsolidacija naše nacionalne in državne zajednice naša svojo pravilno pot, ki se izraža v sklenjenem narodnem sporazumu med predsednikom kr. vlade g. Dragišo Cvetkovićem in predsednikom hrvaške kmečke stranke g. dr. Vladko Mačkom, zaradi česar Jugoras zgodovinsko dejstvo sedanjega časa kot celota navdušeno pozdravlja. Sporazum začrta smer naše nove srečnejše zgodovine in učvršča granitne osnove naše nacionalne in državne zajednice.

4. Jugoras ni nikoli zahteval in tudi sedaj ne zahteva, da bi bila edina delavska strokovna formacija, vendar bo, kakor do sedaj, tudi v bodoče s še večjo požrtvovalnostjo in odločnostjo vo-

dil boj proti laži-delavskim strokovnim organizacijam, ki ne stoje na načelih narodnosti, katerim je cilj destruktivno in za narodne interese škodljivo delo, ter ki direktive za svoje delo dobivajo iz raznih mednarodnih središč. Borba proti marksizmu in njegovi miselnosti, kakor tudi borba proti vsem onim elementom, ki stremijo za nasilno spremembo družabnega reda, bo dejansko tudi v bodoče ostala osnovna dogma Jugorasa. Zato tudi danes glavni odbor Jugorasa ponavlja svojo zahtevo na merodajne činitelje v vseh socialnih in delavskih ustanovah, da se delovanje delavskih strokovnih organizacij v konsolidirani nacionalni zajednici z zakonom uredi.

5. V svrhu čim učinkovitejše borbe proti vsem poskusom rušenja s strani ostankov marksističnih in komunističnih baz v naši državi, bo Jugoras na najbolj pripraven način skladno sodeloval s tistimi delavskimi organizacijami, ki so izključno nacionalnega značaja in obeležja, ker je prepričan, da bo tako lojalno sodelovanje imelo največ uspeha pri dosegu postavljenih ciljev.

6. Da se omogoči pristop v narodno delavsko organizacijo vsem vrstam delavstva in s tem te organizacije čim bolj ojači, se je glavni odbor Jugorasa odločil, da zahteva ukinitev vseh prepovedi, ki so še v veljavi in po katerih železniški, brodarški in prometni delavci, kakor tudi ostali delavci v državnih gospodarskih podjetjih se ne smejo organizirati izven tistih birokrat-

(Nadalj. na 3. strani!)

Delavska mladina in marksizem

Dolga leta po osvobojenju je delavska mladina zastoj čakala, da bo prišla do poštenega človeškega življenja in do poštenega dela. Vsakovrstne marksistične delavske organizacije so to mladino vabile k sodelovanju za dobrobit in boljše bodočnost delavstva; obljube mladini so bile na dnevnem redu, ali dejanj za delavsko mladino do danes še ni bilo. Po dolgih letih, ko je bilo mlado delavstvo razočarano in prevarano od vseh mogočih delavskih apostolov in odrešenikov, se je začela v teh potrlih srcih porajati trdna in odločna volja — rešiti za vsako ceno mlade delavske organizacije, ne mogoče na ta način, da bi še nadalje izkoriščali internacionalen marksizem za poživitev in podaljšanje lastne agonije, temveč da sama, sledeč klicu in zahtevam stvarnega življenja, ustvarja nov resnično delavski pokret, ki mora s svojim stvarnim življenjskim programom zajeti vse poštene narodno-katoliško misleče delavce, ki bodo pripravljeni za neizprosni boj proti vsem tistim laži-delavskim marksističnim organizacijam in njih vodite-

ljem in vsem, ki so dolga desetletja mačehovsko vladali nad delavstvom.

Ravno o pravem času se je pojavil pokret ZZD med delavstvom. Stvarno in nesebično delo tega delavskega pokreta zajema vse bolj in bolj prave delavske duše in s tem raste in se širi v blagor in dobrobit delavskemu stanu, na drugi strani v strah in trepet vsem sedanjim profitariskim laži-delavskim organizacijam. Predobro se ti zavedajo, da bo pokret ZZD, ako bo naprej v tem pravcu voden, slej ali prej pomedel z laži-delavskimi zavajalci in izrodki, zato so dvignili po svojih lističih in pamfletih, okrožnicah itd. lažnivo in podlo gonjo proti ZZD in njenemu vodstvu, katera je postala iz muhe enodnevne pravičen in mogočen sodnik vsem tistim, ki so slovensko delavstvo doslej varali, njegove žulje iz-

rabljili v lastne profitariske svrhe. Nič ne pomaga blatenje naših voditeljev, program in delo ZZD gre preko vsega tega naprej preko vseh ovir, neusmiljeno uničujoč vse, kar je laži-delavsko, kar je gnilega mora v smetišče, kar je škodljivo in strupeno se mora zatreti. Slovenski delavec mora po dolgih desetletjih biti prost rdečega mrčesa.

Važnosti obstoja in borbe pokreta se mladi delavci najbolj zavedamo, zato bomo nadaljevali boj do konca. Sestrani in prevarani v življenju ustvarjamo socialno pravičnost, odpiramo do konca tista vrata, ki so dolga desetletja bila za nas zaprta. Odpri smo jih za spoznanje — in vendar zadosti, da smo videli gnulobo, zato stojimo danes ne kot osamljeni zastopniki lastnih želja in profitariskih namenov, temveč

kot zastopniki vsega, do sedaj varanega in zapeljanega slovenskega delavstva, ki zahteva glasno, da se obsodijo vsi dolgoletni ključarji teh vrat. Vrata sama pa naj bodo odprta, da bo vse delavstvo lahko videlo, kaj vse se za temi vrati dogaja. Konec naj bo marksističnemu gospodarstvu.

Delavska mladina, vedno in povsod podpiraj Tvojo edino pravo delavsko organizacijo ZZD, ki Ti bo ustvarila lepšo in srečnejšo bodočnost. Vedno in povsod podpiraj njeno vodstvo, da bo zadalo zadnji smrtni udarec skrahirani in zasovraženi marksistični ideologiji. Ni več daleč čas, ko bo zajel ves naš pridni, globokoverni delavski stan, val novega življenja, val socialne pravičnosti in blagostanja. Ti, delavska mladina pa ostani čuvar priborjenih pravic in ne dopusti, da Tvoj stan spet pogrezne v propast v kateri se je nahajal dvajset let.

Enotne strokovne organizacije

Marksisti venomer trobijo o svojih »svobodnih« strokovnih organizacijah ter stalno skušajo dokazovati, da je obstoj teh organizacij za interese širokih množic delavstva neobhodno potreben.

S tem geslom so celih 30 let uganjali svojo demagogijo in to desničarski socialisti, kakor tudi levičarski komunisti, ki se kaj radi označujejo kot duhovni in socialni revolucionarji. V resnici je Marksova teorija v svoji celoti brez osnove v stvarnem življenju ter se rdeča birokracija naslanja nanjo iz zgolj profitariskih in spekulantskih teženj. Poleg tega je marksizem še maska, za katero se skrivajo interesi kapitala na škodo delavskega stanu.

V teku 30 let niso imeli delavci pri nas od teh laži-svobodnih strokovnih organizacij nikakršnih koristi, niso občutili nikakršen napredek glede svojih gospodarskih interesov in svojega socialnega položaja. Ti takozvani »svobodni« sindikati so le skušali delavstvo odvrnati od narodne celote in ga poleg tega razdvojiti še med seboj, da bi ga kapital tem lažje izkoriščal. V teh svobodnih strokovnih organizacijah so bili delavci razdeljeni v številne majhne organizacije, ki so se medsebojno idejno često razlikovale kakor noč in dan ter brez ozira na koristi delavstva vodile medsebojno borbo za svoj politični prestiž.

Voditelji teh strokovnih organizacij so gledali interese delavstva le skozi ogledala svojih osebnih koristi. Pri tem pa obstoja vprašanje, v koliko je v interesu delavstva, če lahko neovirano zabavlja in protestira ter mu pri tem ostane želodec prazen. Vsekakor ga je bolje prepričati o neumestnosti stalnega protestiranja in da je boj za enotnost strokovnih organizacij in njih konstruktivno delo edino orožje, s katerim delavski stan more priti do cilja.

Ves boj marksistov sloni na krilatci: »Čim slabše, tem boljše«, ker je njihov obstoj mogoč le tedaj, kadar je nezadovoljnost delavstva čim večja. Odtod prihaja tudi strah marksistov pred enotnim delavskim strokovnim pokretom, proti kateremu govorijo, tiskajo letake in izdajajo brošure.

Ravno ta strah se opaža v vseh njihovih akcijah in se iz tega vidi, da je teorija o svobodnih strokovnih organizacijah premetena, nekoristna in lažniva izmišljotina. Interesi našega delavstva zahtevajo, da akcije, ki se vodijo za zaščito njihovih stanovskih interesov, gredo drugim potom in po drugih metodah. Delavsko-gospodarska in socialna organizacija, katero predstavlja strokovni pokret, ne sme biti pozorišče medsebojnega boja in ne sme biti orožje v rokah nikogar. Strokovna organizacija mora biti močna, urejena in predvsem enotna.

Enoten delavski strokovni pokret je torej nujna potreba za naše delavstvo in to ni nikakršno posnemanje fašizma, kakor bi to marksisti delavstvu radi dopovedovali. Enoten delavski strokovni pokret pomeni zbiranje celokupne delovne sile v eno nedeljivo celoto, ki predstavlja močno orožje v rokah delavstva in dostojnega tekmeča močnih delodajalskih organizacij, s katerimi se lahko meri v boju za boljše bodočnost delavstva. Enoten delavski strokovni pokret je pokret bodočnosti, ki bo pomedel z vsemi lažni marksizma in raznovrstnim izkoriščanjem delavskega stanu s strani kapitala.

Enoten strokovni pokret je edino v stanu, da postavi skladnost sodelovanja med delom in kapitalom v interesu tako delavskega stanu, kakor tudi narodne skupnosti. Enoten strokovni pokret je predpogoj za uravnoteženje gospodarstva ter pravično razdelitev dela in zaslužka.

Enoten delavski strokovni pokret mora biti in je edino v stanu, da pribori in delavstvu ohrani socialno pravičnost. Iz teh razlogov se mi, v interesu delavskega stanu, borimo za enotno delavsko strokovno organizacijo v lastnem narodu na osnovah njegovih etičnih in zgodovinskih temeljev.

**Jugoras in mi,
v borbi smo močni!**

Reorganizacija zdravniške službe socialnega zavarovanja

Delavska zbornica nas obvešča, da je vse sklepe ankete za reorganizacijo zdravniške službe socialnega zavarovanja izvršila ter je Centralno tajništvo delavskih zbornic že interveniralo tudi pri novem ministru za socialno politiko g. dr. Srđjanu Budisavljeviću, da se tozadevni pravilniki ne podpišejo brez predhodne konference predstavnikov zainteresiranih ustanov in organizacij.

O rezultatu intervencije je dostavilo Centralno tajništvo sledeče pojasnilo:

»Delegat Centralnega tajništva Delavskih zbornic je obiskal novega ministra za socialno politiko in narodno zdravje gospoda dr. Srđjana Budisavljevića in ponovil predlog, ki ga je osvojil že prejšnji minister za socialno politiko g. Rajaković: da se podpiše pravilnik o reorganizaciji zdravniške službe SUZOR-ja, kolektivna pogodba za pogodbene zdravnike SUZOR-ja in pravilnik o službenem razmerju uslužbencev zbornic. Nadalje je g. ministru ponovno predlagal, da se skliče konferenca v Beogradu ali Zagrebu za rešitev tega vprašanja in nato konferenco pozove poleg ostalih zainteresirancev tudi predstavnike vseh delavskih zbornic.

G. minister je našo zahtevo vzel na znanje in zahteval, da se ta predlog v uradni obliki pismeno ponovi, kar je Centralno tajništvo še istega dne napravilo.

Potemtakem sedaj pričakujemo sklicanje konference po tem vprašanju.«

Iz dnevnika španskega dobrovoljca

(Nadaljevanje.)

26. oktobra 1938.

»Taborišče Jugoslovenov se je imenovalo Camp de Vand. Oddaljeno je bilo dobre tri kilometre od taborišča Amerikancev. Mestece se je imenovalo Ripolj. Amerikanci so imeli stan v hišah, Jugosloveni in Čehi pa v razpadli tekstilni tovarni, katera je bila brez oken. Tu je nekako ista klima, kakor pri nas. V bližini so bili vrhunci Pirenej že v snegu. Proti jutru je prišla velika gruča Jugoslovenov, nad 100. Mnogo je bilo tudi poznanih. V nekaj dneh se nas je nabralo okrog 200, od teh 40 Slovencev. Po računih je bilo oficirjev in seržantov več, kakor vojakov. Izmed njih sem jih poznal — oficirjev in seržantov — jako malo, vsi so se valjali nekje v varnem zaledju po pisarnah, bolnicah in skladiščih. Tu so se začeli uveljavljati in kazati svojo mogočnost z grožnjami, terorjem in zapori. Organizirali so bataljon, kompanije, sekcije ni ekskadre, z vsemi oficirji in kaplarji. Vsako jutro je bil zbor, čitala se je naredba in pela Internacionala. Za tem je bil političen čas, oziroma komunistična šola, katera je trajala od pol 9. do 12. ure in to v najhujšem mrazu. Popoldne, ako ni bilo vežbe, je bila zopet šola, tako, da nismo bili cel dan nič prosti. Ljudje so se pričeli buniti, pa je prišla od komande naredba, da smo še

vedno vojaki Inter. Brigade dokler se nahajamo v Španiji in to po naredbi vlade. Nekateri so že hodili v civilnih oblekah, kar pa je bilo zabranjeno, seveda za nas, oficirji so to smeli.«

V nadaljnjih odstavkih tega datuma opisuje, koliko je moralo moštvo pretrpeti pod kruto diktaturo svojih predstavljencev. Omenja dogodek ki se mu je pripetil samo zaradi tega, ker se je uprl obiskovanju teh predavanj, ki jih je nazival »Komunistična šola«. Pred komandantom Jugoslovenov Kostji Nagg je imel oster raport in mu je grozil s streljanjem, češ da kdor ni komunist je vsak fašist. Do preiskave je imel za kazen vsak dan v kuhinji odkazano celodnevno delo, ponoči pa stražo. Ker je bilo piscu dnevnika že vsega dovolj, se mu je ostro postavil po robu in sta se razšla v ostrih grožnjah. Dalje piše dobesedno: »Na cesti srečam najboljšega kolega Ivana Trojarja, kateri je bil pred to bando prehodil celo kalvarijo trpljenja. Osu-mljen je, da je vohun, bil je inteligent, radiotelegrafist z znanjem 7 jezikov. Kljub temu da sem ga poznal če preje, nisva nikdar govorila. Komaj pa sem spoznal njegov pošten karakter in trpinčenje od strani krvave čeke, sem ga vzljubil kot svojega brata. Vprašam me, od kod in kam. Povem mu, da od raporta. Ko naju komandant opazi, pokliče tudi Trojarja na raport in je tudi njemu grozil s streljanjem, da je on kriv vseh izgredov pri moštvu. Od onega dne nisem hotel da hodim na predavanja in na zanimanje. Radi teh dogodkov smo imeli tudi v slovenski

skupini vihar. Najhujši nasprotniki so bili: Dušan Kveder, Ivan Kreft, Renaldo Robert, Žnidaršič, Janhuba. Sleherni dan so bili med nami prepiri. Največ tudi radi denarja, katerega se je v dveh letih nabralo med nami z raznimi odtegljaji od plače, 3000 pezet; rečeno nam je bilo, da za spominsko knjigo slovenskih dobrovoljcev v Španiji. Na to so delali Gustinčič, Perenič — bil je učitelj na Jesenicah — in Janhuba.

Kasneje so bili za to, da se ta denar razdeli za rdečo pomoč ali za komunistično partijo. Mi vojaki pa smo bili za to, da se razdeli med nas, ker smo bili potrebni, da si nakupimo perila. Napadali so tudi Gustinčiča, ki je bil šef pošte, kje so paketi pisma in denar, katerega nam je pošiljala slovenska emigracija. Pri takih očitanjih jim je navadno pobegnil. V to vas je prišla tudi mednarodna komisija. Vpisal sem se za Mehiko, pozneje pa za Francijo. Sploh se je popisovalo vsak dan, enkrat za sem, drugič za tja, vsak je bil prepričan, da bomo za mesec dni že iz Španije.«

15. decembra 1938.

Opisuje strašen teror, ki se je nadaljeval s strani komunističnih agentov, strah pred temi je nekatere Slovence prisilil, da so se vpisali v neko strokovno organizacijo z imenom C. N. T., ki je po podatkih imela v Kataloniji nad milijon članov. »Ta organizacija je prevzela nad nami tudi varstvo in kontrolo. Naši nasprotniki so

nas sicer na ta račun zmerjali z anarhisti in da smo največji sovražniki Rusije in komunizma, da smo plačani agenti. Precej ljudi so imeli na svoji strani zato, ker radi raznih zločinov niso upali na vrnitev v domovino in so upali, da jih bo sprejela Rusija. Kako velik je bil teror med onimi, ki niso bili pristaši nesramnega diktata Čeke, je pač najboljši dokaz sledeče: Nekega dne javijo Trojarju, da se naj javi v Barceloni; ker pa je bil pripravljen, poznal je namreč načine njihovega dela, ga Čeka v Barceloni ni sprejela. Izstopil je namreč eno postajo pred mestom iz vlaka. Dogovorjeno je bilo med njimi, da ga v Barceloni zaupniki Čeke aretirajo — in seveda spravijo s poti. Nekemu drugemu — Zerkotu — so poslali anonimno pismo, da ga zvečer pričakuje na tem in tem mestu neko dekle. Ko se mu je stvar zdela sumljiva, je šel s spremljevalcem in opazil na dogovorjenem mestu pet moških, ki so čakali nanj. Na vse načine so si prizadevali, da nas spravijo s poti, ker smo jim bili nevarni, kadar pridemo iz Španije. Ne da bi kdo vedel zakaj, odpeljejo neko jutro Trojarja z avtomobilom. Moštvo pa so javili, da je dezertiral. Drugo jutro zopet petorico. Za nje smo bili v skrbeh, ker smo vedeli, da so padli v kremplje krvolokov. Javili smo vso zadevo svoji organizaciji, katera je tudi storila potrebne korake. Da se jih rešim, sem se javil za pomoč v kuhinjo, za katero sem pripravljaval drva, tako, da sem bil cel dan daleč v hribih odsoten.«

(Dalje prih.)

Resolucija glavnega odbora Jugorasa

(Nadaljevanje s prve strani).

skih organizacij, ki so bile tem delavcem vsiljene ter ti delavci v njih nimajo nikakršne zaščite, niti možnosti, da si priborijo boljše delovne in življenjske pogoje.

7. Izhajajoč s stališča, da se mora v nacionalni državi pospešiti nacionalno gospodarsko delavnost, prosi glavni odbor Jugorasa kr. vlado, da to stališče osvoji in deluje za tem, da se obstoječa gospodarska podjetja z narodnim kapitalom vsestransko podpira ter istočasno uvede povečana in učinkovita kontrola nad delom vseh podjetij in obratov z inozemskim kapitalom, da se s tem prepreči uporabljanje ogromnih profitov, katere ta podjetja in obrati dobivajo iz naših nacionalnih in na račun izkoriščevanja nacionalnih delavcev, na škodo splošnih nacionalnih in državnih interesov.

Vspostavitve državnih nadzornih odborov pri takih podjetjih, v katerih morajo biti tudi delavci zastopani, se ukazuje kot prva brezpogojna potreba.

Taki nadzorni odbori z določenim delokrogom se morajo postaviti tudi pri vseh državnih in samoupravnih gospodarskih podjetjih.

8. Glede upravljanja z delavskimi in socialnimi ustanovami stoji glavni odbor Jugorasa na stališču, da se uprave teh ustanov imenujejo na podlagi rezultata popolnoma svobodno izvedenih volitev in to tako, da se volitve izvršijo istočasno za vse delavske in socialne ustanove. Da bi se dobilo jamstvo - da morejo vsi delavci na volitvah zares manifestirati svoje pravo razpoloženje, je potrebno, da se predhodno spremeni in z zakonskimi uredbami novelira vse dosedanje zakonske in statutarne določbe ter predpise, ki se nanašajo na izvedbo volitev, ter se nove določbe spravijo v sklad z demokratičnimi načeli. Ta novelizacija dosedanjih zakonov se mora izvršiti po predlogu vseh zainteresiranih forumov.

9. Plenum glavnega odbora Jugorasa ugotavlja, da so v resoluciji kongresa

Jugorasa, ki je bil dne 7. in 8. maja 1939 v Beogradu, postavljene bližnje in konkretne zahteve, ki se nanašajo na izboljšanje socialnih in življenjskih pogojev delavskih množic in nalaga svojemu izvršilnemu odboru, da podvzame vse potrebno za realizacijo omenjenih konkretnih zahtev.

Posebno se naj zanima za to, da bo čim prej formiran Socialni institut in da se izvrši novelizacija vseh zakonov, ki se nanašajo na delavsko zaščitno in socialno zakonodajo.

10. Končno izraža plenum glavnega odbora Jugorasa spontano in enodušno z navdušenjem svoje priznanje in izreka iskreno zahvalo svojemu predsedniku g. Dragiši Cvetkoviću za vse, kar je do sedaj napravil za koristi širokih delavskih množic, in tudi za vse politične podvige v korist splošne državne in nacionalne zajednice ter mu izraža ponovno neomajno vdanost in privrženost celokupnega Jugorasa.

Domače novice

VISOKO ODLIKOVANJE MINISTRA DR. KREKA

Na predlog predsednika ministrskega sveta so kraljevi namestniki odlikovali z redom jugoslovanske krone I. stopnje gradbenega ministra dr. Miho Kreka. Iskreno čestitamo!

SPORAZUM

Sklenjeni sporazum in ureditev države na podlagi sporazuma bi morala potrditi nova narodna skupščina, ki bi bila izvoljena. Hrvati žele, da bi se čim prej sešel tudi hrvatski sabor, ki bi uredil Hrvatsko banovino. V ta namen bi morali kajpada iti znova na volišče. Vendar z ozirom na splošne dogodke v svetu ni kaj verjetno, da bi se danes kaka država hotela spuščati v volitve, dokler se svet ne pomiri. Zato tudi ministrski svet pripravlja uredbo, ki bi na podlagi določil § 116. sedanje ustave omogočila začasno namestništvo narodne skupščine in senata. Ta začasni parlament bi potem izdal postave, katere pa bi kasneje potrdil izvoljeni parlament.

AVTONOMIJA SLOVENIJE

Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je imenoval posebno komisijo, ki naj pripravi vse potrebne zakonske predloge za prenos kompetenc tudi na dravsko banovino. V to komisijo so bili imenovani trije člani, in sicer: gradbeni minister dr. Krek, minister brez listnice profesor Mihajlo Konstantinovič ter pomočnik bana dravske banovine dr. Stanko Majcen. Iz tega nedvomno sledi, da se pripravlja podobna uredba, kakršne so bili deležni Hrvati, tudi za Slovence. To dejstvo so, kar je treba poudariti, toplo pozdravili tudi hrvatski listi, ki naglašajo, da bo s Slovenijo stvar lažja kakor je bila s Hrvatsko, ker med Slovenci in Srbi ni nobenih meja, ki bi zaradi njih bili v sporu, med Slovenci in Hrvati pa je meja precej jasna.

NOVE ZAKONSKE UREDBE

Ministrski svet je pripravil uredbo, s katero bo lahko izdal vse potrebne uredbe. § 1. te uredbe določa, da ministrski svet lahko spreminja obstoječe zakone, uredbe, pravilnike in ostale predpise in izdaja nove, v kolikor to zahtevajo javni interesi. Vse te uredbe se morajo predložiti na glasovanje narodnemu predstavništvu. Uredba je bila objavljena v »Služb. novinah« in je dobila s tem obvezno moč.

PREGANJANJE NAVIJALCEV CEN IN RAZŠIRJEVALCEV VZNEMIRLJIVIH VESTI

Uprava mesta Belgrada je naročila vsem svojim organom naj skrbno pazijo, da bi cene živih ostale nespremenjene in da bi trgovci ne navijali cen, oziroma skrivali zaloge življenjskih potrebščin. Organi mesta so dosedaj prijavili 130 trgovcev in pekov, ki so se pregrešili proti predpisom glede navijanja cen. Prav tako je uprava mesta prišla več oseb, ki so širile neresnične in vznemirljive vesti. Navijalci cen in razširjevalci vznemirljivih vesti so bili vsi kaznovani, obenem pa je uprava mesta objavila njihova imena v dnevnem časopisu.

Pravice delavca - vojaka

PREJEMKI ZA ČAS OROŽNIH VAJ

Delavska zbornica nas je zaprosila za objavo sledečega članka:

Podpisana zbornica objavlja predpise, po katerih imajo na orožne vaje vpoklicani delojemalci pravico na neokrnjeno plačo od svojih delodajalcev:

Po § 221 obrtnega zakona ima delojemalec (delavec in nameščenelec), ki je bil pri enem in istem delodajalcu zaposlen neprekinjeno pred odhodom na orožne vaje najmanj leto dni, za čas orožnih vaj vso pravico na svojo plačo in sicer največ za dobo 4 tednov. Za prvi teden orožnih vaj ne sme delodajalec od pripadajoče plače odtegniti nikakega zneska. Za nadaljni čas orožnih vaj pa sme delodajalec odtegniti od pripadajoče plače oni denarni znesek, katerega prejme vojni obveznik od države.

Opozorjamo na to določbo vse delodajalce, da jo striktno upoštevajo in po končanih orožnih vajah prizadete sprejemajo zopet nazaj v službo, ker v smislu določb § 221 o. z. z odhodom na orožne vaje službeno razmerje ne prestane.

Ljubljana, 11. septembra 1939.

Predsednik: Tajnik v. z.:
Kozamernik l. r. Preželj l. r.

PRAVICE ČLANOV IN SVOJCEV ZA ČASA VOJAŠKEGA SLUŽBOVANJA

odreja, zakon o zavarovanju delavcev takole:

Članstvo onega člana, ki je pozvan na orožne vaje, v času orožnih vaj ne preneha. Postransko je, če je član zaradi orožnih vaj odjavljen ali ne, ker se mora čas, ki ga je dejansko prebil na orožnih vajah, dokazati z vojaško knjižico ali potrdilom občine.

Član in delodajalec nista dolžna plačevati za čas orožnih vaj zavarovalnih prispevkov.

Za oni čas, ko se član nahaja na orožnih vajah, član sam za sebe nima nobene prave

vice do dajatev za bolezen, ker je za ta čas preskrbljen po vojaških zakonih. Kakor hitro pa se član vrne z orožnih vaj, ima pravico do zdravljenja in bolniških podpor na račun Okrožnega urada, tudi za ono bolezen, ki jo je dobil na orožnih vajah. Član pa mora to svojo pravico dokazati s potrdilom vojaške ali občinske oblasti, da je bil na orožnih vajah in s potrdilom delodajalca, da je bil do nastopa orožnih vaj zaposlen in zavarovan. Član mora svoje obolenje takoj prijaviti pristojnemu uradovemu zdravniku.

Družinski člani zavarovanca imajo pravico do zdravljenja pri Okrožnem uradu za oni čas, ko se član nahaja na orožnih vajah, kakor če bi član ta čas delal in bil zavarovan. Družinski člani, ki hočejo dobiti bolniške dajatve ob času orožnih vaj svojega hranitelja, se morajo izkazati pri uradovem zdravniku s potrdilom delodajalca, od kdaj je bil njih vzdrževatelj zaposlen ter s potrdilom občine, od kdaj služi orožne vaje, kakor tudi s potrdilom občine po § 45. t. 5. ZZD, da so dejansko odvisni od njegovih dohodkov.

Kaj je s spremembo zakona o zavarovanju delavcev?

Delavska zbornica se je potom Centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu informirala pri ministrstvu za socialno politiko, če se namerava v doglednem času spremeniti zakon o zavarovanju delavcev in če še obstoja tozadevni načrt. Ministrstvo je na tozadevno vlogo odgovorilo sledeče:

»V ministrstvu socialne politike ne obstoja noben predlog za spremembo zakona o zavarovanju delavcev. Takšno spremembo bi se moglo vzeti v pretres samo v primeru, ako bi se naša vlada odločila, da ratificira konvencije predvsem glede ohranitve dočakanih pravic v slučaju onemoglosti, starosti in smrti oseb, ki se izseljujejo. Po odredbah te konvencije mora namreč vsaka država, ki to konvencijo

podpiše, v roku enega leta prilagoditi svojo nacionalno zakonodajo, ki se nanaša na zavarovanje delavcev v slučaju onemoglosti, starosti in smrti, predpisom te konvencije. Ker je po konvenciji za dosedaj starostne rente predvidena starostna doba 65 let, a po zakonu o zavarovanju delavcev znaša starostna meja 70 let, bi se moralo v slučaju ratifikacije konvencije znižati starostno mejo v zakonu o zavarovanju delavcev na 65 let. Do sedaj ne obstoja po tem vprašanju še noben konkreten sklep.«

K temu Delavska zbornica pripominja, da bo tudi v bodoče podvzela potrebne ukrepe, da se čimprej spremeni vsaj določbe o starostnem zavarovanju delavstva.

Komunizem in najnovejši dogodki

KOMUNISTI IN LJUBEZEN DO DOMOVINE

Kakor smo že poročali, so v Franciji prepovedani vsi komunistični listi. Začelo se je z dnevnikom »Humanité« in »Ce Soir« potem pa je ista usoda zadela še vse komunistične tednike in mesečnike in sploh vse periodične publikacije.

Jasno je, da morajo biti za Francijo danes zelo težki časi, ko je vlada tako ostro nastopila. V takih težkih časih je francoski narod vedno vedel, kaj je njegova dolžnost. Ves narod se je postavil v bran kot en mož, vse je odložilo strankarske spore, prevladala je ena sama misel: Francija. To je ena najlepših potez francoskega naroda, ta nehlinjena ljubezen do domovine, ki je še eden od ostankov francoske katoliške preteklosti.

V teh težkih časih, v katerih se je Francija ponovno znašla, so komunisti pretrgali to sijajno tradicijo francoskega naroda in uganjajo svojo umazano politiko še naprej. Ves francoski narod, brez ozira na strankarsko pripadnost, drži puške v rokah, komunistična sodrga — boljšega imena ne zasluži — pa v skrivnih tiskarnah maže na papir komunistično hujskarijo. Policija mora v teh časih, ko jo čaka sto drugih nalog, zalezovati te skrivne tiskarne in pleniti komunistične časopise.

Komunizem se je dodobra razgalil, da je protinaroden, brez ljubezni do domovi-

ne in države. In vendar je komaj nekaj tednov od tega, kar so komunistični agenti povsod skušali organizirati skupne fronte za obrambo domovine in klicali pod eno zastavo vse, ne glede na strankarsko in versko pripadnost. Obramba domovine jim pride prav samo tam, kjer napravijo s tem geslom dober lov za kominterno. Domovina, narod in država pa jim je deveta briga.

Zadržanje francoskih komunistov je zelo poučno tudi za slovenske razmere. Če bomo zadnje dogodke vsi slovenski katoličani nepristransko premotrili, ni mogoče, da bi imeli različne nazore glede komunizma in sodelovanja z njim.

SEDAJ JE JASNO

Kakšno sodbo si bomo napravili o novi Španiji, če beremo članek, ki ga prinaša list »España«. »España« stoji zelo blizu sedanji vladi: »Če se bo nadaljevala v Franciji borba proti komunizmu in proti njegovemu vplivu v francoskem javnem življenju, tedaj bo odstranjena glavna ovira za sporazum s Francijo in izginila bo tudi ovira za širok sporazum med vsemi narodi. Včasih je nesreča tudi zdravilna. Mi Španci ne moremo ostati prostodušni do diplomatskega dogodka, kakor je na primer pogodba med Nemčijo in Rusijo. Mi se veselimo s Francijo, ker se je otrela nesrečnega tujega vpliva. Ta vpliv pa ni nesrečno vplival le na Francijo, ampak tudi na njene sosede.«

Za nas je tak članek nov dokaz, da smo s svojimi simpatijami spremljali iskrene ljudi, katerim boj proti komunizmu ni bila pretveza. Prepričani smo, da je po vsem, kar se je zgodilo, tudi glede Španije, med slovenskimi katoličani možna edinost. V zvezi z vsemi dogodki, z zadržanjem francoskih komunistov in s pogodbami, ki jih sklepa Sovjetska, je položaj dovolj jasen in razčiščen.

NI VELIKO RAZLIKE

Češki list »Narodni noviny«, ki izhaja v češkomoravskem protektoratu, je objavil ob podpisu sovjetsko-nemške pogodbe zanimiv članek o razmerju med narodnim socializmom in komunizmom. K naslednjemu citatu, ki ga objavljamo iz tega članka, pripominjamo, da je šel skozi cenzuro nemškega komisarja.

»Med današnjim sovjetskim režimom in nemškim narodnim socializmom je sedaj različno samo gledanje na židovsko vprašanje. Ko bo Stalin rešil še ta problem, bodo lahko sedli k isti mizi Stalin, Mussolini in Hitler.«

FRANCOSKI KOMUNISTI ČESTITAJO HITLERJU

Francoski komunistični poslanci so se zbrali na sejo in čutili kot svojo prvo dolžnost, da pošljejo brzojavne čestitke Hitlerju in Stalinu, ki sta podpisala nena-

Končni rezultat volitev obratnih zaupnikov

Poročila o volitvah delavskih in nameščenskih zaupnikov iz vseh banovin razen bivše Savske banovine izkazujejo sledeče rezultate:

Jugoras in ZZD	1664	zaup.
Urs (rdeči)	830	»
Botič	40	»
Hrvatski radnički savez	110	»
Jugoslov. strok. zveza	243	»
NSZ	366	»
Zveza društev priv. nam.	17	»
Opšti radnički savez (Ors)	31	»
Neopredeljeni	116	»

Skupno 3417 zaup.

Rezultati iz bivše Savske banovine še niso urejeni, vendar izgleda, da je tudi tam narodna delavska organizacija HRS odnesla zmago nad marksizmom.

Izid volitev torej dokazuje, da se slovenski, hrvaški in srbski delavci vedno bolj zbirajo v vrstah svojih narodnih strokovnih organizacij, marksiste pa zapuščaajo.

Naša borba - naša rast

ZZD Trbovlje

Delavska zbornica v Ljubljani je potom dnevnega časopisja objavila predpise, po katerih imajo orožne vaje služeči delojemalci pravico na neokrnjeno plačo od svojih delodajalcev ter jih tolmači tako:

Po § 221. obrtnega zakona ima delojemalec (delavec in nameščeneec), ki je bil pri enem in istem delodajalcu zaposlen neprekinjeno pred odhodom na orožne vaje najmanj leto dni, za čas orožnih vaj ne sme delodajalec od pripadajoče plače odtegniti nikakega zneska. Za nadaljni čas orožnih vaj pa sme delodajalec odtegniti od pripadajoče plače oni denarni znesek, katerega prejme vojni obveznik od države.

Tako Delavska zbornica — in smo prepričani, da ima prav. TPD v Trbovljah pa prakticira drugače: V kolektivni pogodbi § 15. zadnji stavek omenja, da (nanašajoč se na § 221. o. z.) »odbitek din 10 dnevno za hrano se sme zaračunati samo za šihite, katere bi delavec prejemal, ako bi bil dejansko v poslu.« Ta odbitek tudi dejansko zaračunava. V kake svrhe? Res je sicer, da obrtni zakon v cit. § 221. ne rabi izraza »denarni znesek«, kot to tolmači Del. zbornica, temveč doslovno: ako za ta čas ne prejema od države ustrezne odškodnine. Ali torej TPD obteguje pri zaračunavanju tistih 10 din dnevno zato, da jih povrne državi? Prosimo Delavsko zbornico, da razčisti to stvar ter jo opozarjamo pri tem zlasti na § 251. o. z., ki navaja, da se pravice službojemnikov tudi po § 221. ne morejo utesnjevati s službeno pogodbo.

Clanski sestanek se vrši v nedeljo, dne 21. t. m. popoldne ob 5. uri v novi dvorani Društva doma. Poročal bo delegat iz centrale v Ljubljani o konferenci Delavskih zbornic, ki je bila 12. t. m. v Belgradu. Dostop je dovoljen samo članom; pridite vsi, ker bo poročilo zelo zanimivo!

Gradbeni — Ljubljana

Odbor gradbene skupine prosi tovariše zaupnike, da se čimprej javijo v pisarni gradbenega delavstva ZZD v Delavski zbornici, da dobe opomine, da jih razdele članom, kateri so zaostali s plačevanjem članarine. Tovariše člane pa prosimo, da čimprej poravnajo članarino. Kdor ne bo imel plačane članarine, ne bo smel ničesar pričakovati od organizacije.

Kdor nima še legitimacije, jo lahko dvigne v pisarni gradbenikov. Uradne ure so od 9.—12. in od 3.—7. ure zvečer. Ob sobotah pa od 12.—8. ure zvečer.

Tovariši! Grabena sezona gre h koncu, zato pohitite, da boste imeli poravnano članarino in s tem imeli članske ugodnosti!

Soteska

Pri nas se je začel rezati po dolgem času les g. Jordana, ki je ležal tukaj na krlišču. Sedaj smo se enkrat zopet malo oddahnili, ker vemo, da bomo imeli delo še naprej, kajti sedaj smo čutili, da bomo nekega dne ostali brez posla in brez zaslužka.

Mi smo sedaj tako ugotovili, da sta s to potezo rešeni dve reči: ker so naši rdečkarji v enem zadnjih člankov omenili tudi nekega družabnika tega podjetja, smo mi mnenja, da bo ta družabnik »zopet« zadovoljen in tudi tisti, ki so z vsemi štirimi odganjali tvrdo z 10.000 m³ lesa proč, bodo dobili vsak svoj kos kruha.

Nadaljevanje s 3. strani.

padalno pogodbo in spravila Francijo v tako neprijeten in težak položaj.

Ne gre nam pri tem za presojo politične in državniške strani takih dejanj — za to nismo poklicani, — ugotoviti hočemo ponovno samo propalost in brezvestnost komunizma. Ta je tako očitna, da so tudi francoski državniki, ki so bili do komunistov tako strpni, kakor do drugih strank, spoznali, da je treba odločno nastopiti. Ministri komunističnih poslancev ne sprejemajo več in najbrž ne bo dolgo, ko bo tudi komunistična stranka razpuščena...

TAKO SODIJO DELAVCI, KADAR SPOZNAJO, KAJ JE KOMUNIZEM

V avtomobilskih tovarnah Renault blizu Pariza je bilo 1200 organiziranih komunistov. Po zadnjih dogodkih je v enem samem dnevu vrnilo članske izkaznice in s tem izstopilo 800 delavcev. Tako sodijo delavci, kadar vidijo, kakšen je komunizem v resnici.

Mislimo, da je boljše v takih stvareh malo dalje pogledati, ali pa trikrat premisliti, a enkrat govoriti.

V 37. st. »Slov. delavca« o marksističnem ogledalu, se vidi, da ti ljude lažejo na vse načine in da s tem varajo zaslepljeno delavstvo. Seveda je nekaj takih ljudi, ki te debele cmoke požirajo, potem pa prebavljajo, da se tako takih nasitijo in potem te »učenosti« razlagajo drugim in jih urijo v njihovi politiki.

Pobrežje pri Mariboru

V petek 8. IX. t. l. se je vršil v Slomškovem domu na Pobrežju sestanek tamojšnjega Prosvetnega društva. Na tem sestanku pa se je pojavila želja navzočih, da se tudi v našem kraju ustanovi podružnica Strokovne organizacije ZZD. Tovariš Mastinšek je iznesel nekaj misli o pomenu Strokovne organizacije, predvsem Zveze združenih delavcev. Prečitala so se pravila, katera so prisotni vzeli na znanje ter si takoj izvolili pripravljalni odbor: za predsednika je bil izvoljen Frangeš Ivan, tkalec; podpredsednik Čepe Adolf, tajnik Lešnik Jože, blagajnik Škrabl Marija, gospodar Štici Jože. V odbor in nadzorni odbor pa so bili še izvoljeni: Brumec Martin, Lesjak Metod, Kovačič Alojz, Romih Nada, Mihlavčič Vinko in Kočbek Vinko. Prepričani smo, da bo ta najmlajša organizacija na Pobrežju in sicer 33. po številu v naši občini postala v kratkem tudi najmočnejša.

Železniški delavci in strokovne organizacije

Železniški delavci predstavljajo, kakor v celi državi tako tudi v Sloveniji, precejšen del delavskega stanu, vsled česar je

potrebno, da njihovemu gmotnem položaju ter težnjam za izboljšanje tega položaja posebej vso pozornost.

Ob priliki sprejema delegatov delavstva tovarne vagonov v Kruševcu, je tajnik belgrajske Delavske zbornice tov. Mitić g. ministru za promet obširno obrazložil položaj železniških delavcev v naši državi in ob tej priliki navedel, da leži eden glavnih vzrokov tega stanja v tem, ker posamezni merodajni činitelji nimajo dovolj razumevanja za težnje železniških delavcev in ker obstoja naredba, da se železniški delavci ne smejo organizirati v gospodarske strokovne organizacije.

Tov. Mitić je apeliral na g. ministra, da popravi napako svojih predhodnikov in izda naredbo, s katero bo železniškim delavcem dovoljeno, da se strokovno organizirajo.

Po zanimanju, s katerim je g. minister spremljal izvajanja g. Mitića, se sme pričakovati, da bo tudi za železniške delavce prišel čas, ko se bodo mogli strokovno organizirati, da si potem izboljšajo položaj v svojo korist in v korist težke in naporene službe, ki jo opravljajo.

Stavka tekstilcev v Pančevu

V predilnici bombaža v Pančevu je bila odpuščena skupina delavcev — članov Jugorasa. Delavska zbornica v Belgradu je takoj intervenirala in tudi ministrstvo za socialno politiko ter Inspekcija dela sta poslala svoje zastopnike na lice mesta. Ob tej priliki je podjetje dalo zagotovilo, da odpuščene delavce sprejme nazaj.

Ker pa podjetje svoje obljube ni izpolnilo, je delavstvo bilo prisiljeno, da se posluži skrajnega orožja za zaščito svojih odpuščenih tovarišev in je zato solidarno stopilo v stavko.

Sporazum in delavstvo

Iz lista »Na mejah« ponatiskujemo sledeči članek:

Sporazum, ki sta ga napravila predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, ki je istočasno tudi predsednik delavske organizacije Jugorasa, in g. dr. Maček, kot voditelj hrvaškega naroda, je, kakor iz vemo iz slovenskih, hrvaških in srbskih časopisov in to brez razlike opredeljenosti, našel med vsemi državljani silno ugoden odmev. Tudi zamejstvo se je za naš notranje-politični razvoj v zvezi s sporazumom močno zanimalo in je uspeh teh razgovorov pozdravilo.

Delovno ljudstvo je v vsaki državi nosilec zdravega notranjega državnega življenja. Tako tudi pri nas. Ob zadnjih državnozbornih volitvah je jugoslovanski delavski stan s svojim zdravim čutom takoj uvidel, kako naj se opredeli. Zlasti delavstvo, ki ima več prilike zasledovati politična dogajanja, je takoj brez pridržka izpovedalo svojo privrženost voditeljem, ki so se v svojem prejšnjem delovanju na političnem torišču izkazali vredne zaupanja. Tako je slovenski delavec enodušno stopil na stran našega voditelja dr. Korošca, srbsko in hrvaško pa na stran svojih zvestih in preizkušenih voditeljev. Oni, ki so se od raznih političnih kontrabantov pustili zapeljati, so še upali, da bo natranje politično življenje urejeno le z njihovim prizadevanjem. Razvoj dogodkov pa je od takrat dalje iz dneva v dan jasneje kazal, kako silno so bili varani. Motnje, ki so nastale pri reševanju ureditve narodnostnih odnosov v državi zaradi nekaterih, ki so se iz osebnih razlogov vrinili v te vrste, so našle naše voditelje pripravljene in tako močne, da so se jih zlahka znebili. Naloga, ki si jo je nadel dr. Korošec s svojimi sotrudniki, g. Cvetkovićem in g. dr. Mačkom, je dovršena vsaj v svojem jedru.

S sporazumom pričujemo novo, drugačno in boljše notranje politično življenje od današnjega. Nepravilnosti, ki so se dogajale zaradi nepopolnih zakonov, ki so jih spravili v življenje tisti ljudje, ki vedo, da so lahko na političnem krmilu samo s silo in strahovladno, bodo, kakor kaže, izginili. Ljudstvo bo lahko zopet brez vsakršnega pitiska svobodno sodočevalo, kdo naj vodi državne posle in po njih tudi državljane same. Če je kdo proti nasilju in terorju pri osnovnih svoboščinah človeka, potem je to v prvi vrsti delavski stan. Zato tudi delavski stan iskreno pozdravlja ta politični sporazum, pozdravlja še s posebnim poudarkom, zato mu je ta uspeh ponoven dokaz, da so ljudje, katerim je poverilo zaupanje, svoje naloge pozitivno rešili.

Vračamo se k svobodi. Toda takoj povdarimo, da ne želimo in nečemo take svobode, kakor si jo želijo naši nasprotniki. Nikdar ne bo izbrisana iz slovenske zgodovine ona sramotna doba, ko je delavstvo moralo zapuščati tovarne in svoj kruh samo zaradi tega, ker ni trobilo v marksistični rog. Tako svobodo odklanjamo in se bomo borili, da se taka svoboda ne povrne več. Tudi svoboda mora imeti svoje meje. In prizadevali si bomo po svojih zastopnikih za to, da bo predvideno politično urejanje dalo svobodi te meje, da bo delavski stan v svojem izražanju in sodelovanju ali odločanju javnega življenja resnično svoboden.

Močno bomo posvetili svoj trud temu, da bodo socialno politični zakoni, ki tičejo delavskih ustanov, preurejeni v svojem besedilu tako, da bo nemogoče uganjati teror in pritisk, kakor smo ga bili vajeni pri volitvah v razne delavske institucije od strani marksističnih fuderjev. Naša težnja gre za tem in smo to že pred časom večkrat javno poudarjali, da mora delavstvo v svojih ustanovah svobodno in prostovoljno odločevati, komu te ustanove zaupa.

Pričakujemo, da se bodo naši nasprotniki zopet strnili proti nam, kakor so se za časa volitev v državni zbor, toda mi jim kar danes povemo, da bo njihov trud brez haska. Večina delavcev bo odločevala in ta večina je — na naši strani — na strani resnične svobode, poštenega in iskrenega dela za dobrobit splošnosti.

Kovinar.

Eden za vse, ali kaj?

»Delavska politika« z dne 2. septembra je prinesla članek »Strokovne organizacije o položaju«. Članek je podpisalo predsedstvo Strokovne komisije za Slovenijo. Vsebinska tega članka je izrazito politična in po našem skromnem mnenju presega kompetence strokovne organizacije. Toda to nas ne zanima. Za nas je važno, da iz članka razberemo, da so tako zvane »strokovne organizacije« sklenile:

1. Da te strokovne organizacije ne mislijo sodelovati v raznih socialnih ustanovah.

2. Da bo članstvo teh organizacij podprlo z vsemi silami pokrete, ki se bodo zavzeli za svobodo tiska in svobodo zborovanja in združevanja.

3. Glede notranje ureditve države s posebnim ozirom na dravsko banovino smatrajo, da morajo njihovi člani sodelovati

Svet v frontah

KATASTROFA POLJSKE

Poljska armada se tudi v teku preteklega tedna ni mogla uspešno upirati premoci nemških armad, ki so zlomile njen junaški odpor in prodrle do črte Bialistok—Brest Litovsk—Lvov. Varšava, ki je obkoljena od nemških armad, se še vedno junaško brani in je odklonila zahtevo nemškega poveljstva, da se preda.

V nedeljo, dne 17. t. m. pa je nenadoma posegla v potek dogodkov tudi sovjetska Rusija, kar je po vsem svetu vzbudilo ogromno senzacijo. Po proglasu sovjetskega komisarja Molotova, so ruske čete vzdolž cele meje začele vkorakati na poljsko ozemlje. Poljska vlada, ki se je zadnje dni zatekla v vas Zalesčiki ob romunski meji, je bila prisiljena, da se preseli v Pariz. Sovjetska Rusija je zasedla vse poljsko ozemlje, v kolikor ga ni zasedla Nemčija in to sporazumno z Nemčijo, v smislu tajnih določb nemško-sovjetskega nenapadnega pakta. Vojaške operacije so s tem na Poljskem v glavnem končane in bijejo Nemci le še srđite boje z razkropljenimi poljskimi četami, ki se še upirajo nemškim četam.

Ves svetovni tisk sedaj razpravlja vprašanje, kaj bosta Nemčija in Rusija napravili s poljskim ozemljem. Širijo se glasovi, ki pravijo, da bodo Sovjeti obdržali ozemlje do črte Bialistok—Lublin—Przemisl, Nemci pa gornjo Šlezijo ter Pomorjansko s Koridorjem, v kolikor je to ozemlje do leta 1918 pripadalo Nemčiji. Litva bo menda dobila opek pas ob svoji meji zapadno od Vilne.

ANGLIJA — FRANCIJA

Na nemško-francoski meji med Siegfriedovo in Maginotovo črto ni bilo nobenih pomembnejših bojev. Kaj bosta storili Anglija in Francija spriči novonastalega položaja, se še ne ve. Pravijo pa, da katastrofa Poljske ne more biti zadnja beseda v tej vojni in bo zadnja beseda izrečena na Zapadu kakor leta 1914 do 1918, ko je končna odločitev padla na zapadni fronti. Anglija in Francija najbrže ne bosta napovedali Rusiji vojne, čeprav bi bil ta korak upravičen zaradi obveznosti, ki jih imata napram Poljski, toda napoved vojne bi nikakor ne olajšala položaja Poljske, iz katere Nemci baje nameravajo napraviti, v kolikor bo njenega ozemlja ostalo nerazdeljenega, nekakšen protektorat po vzorcu Češke.

ITALIJA

Italija doslej še ni podala izjave o nevtalnosti in pričakujejo, da bo Mussolini stavil nove mirovne predloge. V kolikor jih bo Anglija in Francija sprejela, je seveda drugo vprašanje.

SLOVAŠKA

V vojnem pohodu proti Poljski so sodelovale tudi slovaške čete in je bila šele te dni na Slovaškem sklicana splošna mobilizacija, kar je vzbudilo splošno pozornost zlasti na Madžarskem. Sovjetska Rusija pa je Slovaško uradno priznala.

DALJNI VZHOD

Nekaj dni pred vkorakanjem sovjetskih čet v Poljsko, sta se na Daljnem vzhodu po tozadevnem sporazumu pomirila Sovjetska Rusija in Japonska ter ustavila vsa sovražna dejanja. Ni izključeno, da bo prišlo do splošne ureditve obmejnih vprašanj med Japonsko in Mandžurijo na eni ter Sovjetsko Rusijo na drugi strani, kar si Japonska že več let želi.

BOJI NA KITAJSKEM

Japonci so ponovno začeli napredovati v pokrajini Nang-Čang. Po dolgotrajni topovski in letaski pripravi so začeli napad proti 4 divizijam kitajske armade, ki so prišle iz province Junan. Japonski napad se je posrečil ter so čete zavzele prvo kitajsko obrambo črto, kitajske čete pa se umikajo.